

Slovenski dom

Stev. 94.

V Ljubljani, torek 25. aprila 1939.

Leto IV

Gospodarski in politični boj za Romunijo

Angleško zastopstvo se bo v Bukarešti posvetovalo o angleškem posojilu za oborožitev Romunije in o obsežnih gospodarskih pravicah, ki naj jih dobi Anglija v Romuniji

London, 25. apr. o. Romunski zunanji minister Gafencu, ki mu je včeraj angleška vlada priredila slovesno kosilo, je imel dolg razgovor s predsednikom vlade Chamberlainom, kateri mu je poročal o vtisih, ki jih je dobil med nedavnim bivanjem v Berlinu, ko je bil sprejet pri Hitlerju. Danes je imel Gafencu sestanek z zunanjim ministrom lordom Halifaxom. Vsi razgovori se nanašajo na pristop Romunije v angleško obrambno zvezo, kar bi bila Romunija zaradi obljubljenih angleških pomoči pripravljena storiti. Ne more pa sprejeti zahteve, da bi ob nevarnosti sovjetske vojske prišla na romunsko ozemlje. Romunija vsako tako misel zavrača. Pripravljena bi bila sprejeti sovjetsko pomoč le v letalstvu in pri preskrbi romunske vojske z vojnim materialom.

Bukarešta, 25. apr. o. Včeraj je dopotovalo v Bukarešto posebno angleško trgovsko odposlanstvo, ki ga vodi sir Frederick Leith Ross, ki je bil danes sprejet pri angleškem kralju. Odposlanstvo se bo z romunsko vlado posvetovalo o naslednjih važnih vprašanjih:

1. Angleško dolgoročno posojilo Romuniji, ki bi ga Romunija porabila za naročila vojnega materiala v Angliji. Za to posojilo bi morala Romunija dati Angliji jamstvo v obliki pravice

do izkoriščanja novih petrolejskih vrelcev v Romuniji.

2. Romunija naj da angleškim industrijskim podjetjem dovoljenje za gradnjo cest, železnice in drugih javnih del.

3. Angleška industrija naj dobi obsežne koncesije glede sodelovanja pri razvoju romunske industrije.

4. Urediti je treba plačilne pogoje med Anglijo in Romunijo ter določiti novo razmerje med lejem in šterlingom, kar naj bi pospešilo izmenjavo blaga med obema državama.

Delo angleškega odposlanstva v Romuniji

zasledujejo romunski, a tudi tuji krogi z veliko pozornostjo.

Ce sodimo po gornjih točkah, hoče Anglija dobiti v Romuniji enake gospodarske in s tem tudi politične pravice, kakor jih je Romunija morala pred kratkim dati Nemčiji ob sklenitvi nove trgovske pogodbe. Iz tega je razvidno, da se je začel silen gospodarski boj za Romunijo, katero bi si za primer oboroženega spopada radi dobili na svojo stran tako Anglija in Francija, kakor Nemčija in Italija. Kaže, da bo glavno vlogo pri odločitvi igralo zlato, ki ga imata Anglija in Francija na pretek.

Francoska sodba po sestanku v Benetkah:

Jugoslavija se ne bo pridružila nobeni skupini v Evropi

Belgrad, 24. aprila. Zunanji minister dr. Cincar-Marković je dal po vrnitvi iz Benetk tisku naslednje izjavo:

Od svojega prihoda na mesto zunanjega ministra nisem imel prilike stopiti v osebni stik z italijanskim ministrom za zunanje zadeve grofom Ciano. Zaradi tega sem zelo rad sprejel njegovo vabilo na sestanek v Benetkah, ki je bil 22. in 23. t. m. Ob tej priliki smo v duhu prijateljskih odnosov med našima državama obravnavali vsa vprašanja, ki v sedanjem trenutku zanimajo Italijo in Jugoslavijo. Predvsem želim poudariti, da sem bil zelo vesel, da sem mogel izmenjati misli z grofom Ciano, ki je bil eden od podpisnikov italijansko-jugoslovanskega sporazuma, in ki je danes eden njegovih prepričanih ostanjencev. S posebnim zadovoljstvom ugotavljam, da lahko pred jugoslovansko javnostjo poudarim, da sem kot zastopnik Jugoslavije ob tem kratkem bivanju v Italiji bil deležen od ministra Ciana in od vseh uradnih zastopnikov ter od beneških prebivalstva zelo tople gostoljubnosti in odkritih simpatij. Na tem sestanku je bila, kot ste mogli razbrati že iz skupnega uradnega poročila, ugotovljena med našima državama popolna soglasnost glede vseh vprašanj, ki so bila predmet razgovorov. To je

popolnoma naravna posledica pristranih odnosov med Italijo in Jugoslavijo po sklenitvi beograjskega sporazuma, ki je postavil trdno podlago za odkritosrčno in trajno italijansko-jugoslovansko prijateljstvo in ki predstavlja eno osnovnih smeric v zunanji politiki naših držav.

London, 25. aprila. m. Angleški politični krogi in časopisje še vedno komentirajo uradno poročilo, ki sta ga po svojem razgovoru v Benetkah izdala jugoslovanski in italijanski zunanji ministri dr. Marković in grof Ciano. Angleška politična javnost prav tako pripisuje veliko važnost bližnjemu sestanku, ki ga bo imel jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar-Marković z nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom v Berlinu. Skoraj vsi angleški listi vidijo v določitvi stališča Jugoslavije do Italije in Nemčije ključ za rešitev vseh važnih vprašanj na Balkanu.

Pariz, 25. aprila. m. Francosko časopisje še dalje prinaša poročila o sobotnem in nedeljskem sestanku med dr. Markovićem in grofom Ciano v Benetkah. Francoska politična javnost meni po tem sestanku da se Jugoslavija zdaj ne bo pridružila nobeni skupini evropskih držav in da bo ohranila še dalje potrebno nevtralnost.

Angleško sporočilo Nemčiji

Nemčija naj sprejme Rooseveltove predloge, če ne bo Anglija prisiljena izvesti najresnejše obrambne ukrepe

London, 25. apr. o. Angleški poslanik v Berlinu, Henderson, se je danes vrnil po daljši odsotnosti na svoje službeno mesto. Poluradno poročajo, da je poslanik nesel v Berlin posebno sporočilo angleške vlade. To sporočilo pravi, da se angleška vlada v celoti pridružuje spomenici, ki jo je poslal ameriški predsednik Roosevelt. Angleška vlada priporoča Nemčiji, naj Rooseveltove predloge sprejme, ker bodo potem nemške gospodarske in druge upravitelne zahteve našle v Ameriki, Angliji in v Franciji upoštevanje. Če Nemčija tega ne bi storila, bo angleška vlada prisiljena sprejeti najresnejše sklepe zaradi poostrenega zunanjege položaja in bo med drugim razglasila tudi splošno vojaško dolžnost.

Navzlic tej angleški spomenici vlada v Londonu prepričanje, da bo Hitler težko sprejel Rooseveltove predloge in da bo v svojem govoru dne 28. aprila zahteval priključitev Gdansk in

pa vrnitev bivših nemških kolonij. Verjetno pa je, da bo skušal te zahteve utemeljiti z razlogom, da ne nasprotujejo Rooseveltovim predlogom.

O pogajanjih s Sovjetsko Rusijo na eni ter Poljsko in Romunijo na drugi strani poročajo, da se razvijajo ugodno. Sestanek med romunskim zunanjim ministrom Gafencu in Beckom je bil zelo ploden. Zveze med Poljsko in Romunijo niso bile nikoli tako prijateljske, kakor so sedaj. Pogajanja s Turčijo glede zagotovitve varnosti v vzhodnem delu Sredozemskega morja so končana. Francoska vlada bo v kratkem povedala svoje stališče glede Sirije. Kar se tiče pogajanj, ki so se začela med Francijo, Anglijo in Rusijo, kaže, da bodo francoski predlogi služili za osnovo sporazuma, ki bo sklenjen. Težnje za uvedbo splošne vojaške obveznosti v Angliji, do katere bo verjetno prišlo, bodo imele ugoden vpliv na potek teh pogajanj.

Napredovanje v poštni službi

Belgrad, 25. aprila. m. Napredoval je za višjega tajnika 5. skupine na poštne ravateljstvu v Ljubljani Vladimir Bajuk; za inspektorje 5. skupine na poštne ravateljstvu v Ljubljani: Ivan Mlač, Budivoj Mahle, Miljutin Nagode, Anton Preinfalk, Tomaž Pokorn in Rudolf Olivčič.

Na pošti Ljubljana I: Mihael Luznar, Franc Dorec, Dragica Sušteršič, Stanislav Knez, Ferdinand Gaspari, Ivan Kambič, Ciril Lilek, Janko Koemur, Anastazija Bajuk in Pavle Ciuha.

Na pošti Maribor I: Josip Lavrič, Marija Bernič, Hinko Siška, Andrej Doljak, Franc Klasinec, Jurij Pilat, Peter Kolnik.

Na pošti Maribor II: Vidmar, Anton Požega, Stefan Bela, Ernest Pipan, Vincenc Ločnik, Valentin Zablanc, Vincenc Zgur, Hubert Jurkovič, Marcel Fluka, Ljudmila Striša, Avgust Spendal in Anton Eržen.

Na pošti Celje: Viktor Wagner, Ivan Gams, Miroslav Hočvar in Albin Rihteršič.

Na pošti Kamnik Vincenc Eržen. Na pošti Mozirje Karol Kosen. Na pošti Trbovlje Rudolf Vraz. Na pošti Ptuj Anton Lah. V Črnomlju Julij Setina. V Novem mestu Franc Ujčakar. V Kranju Ernest Kump. V Domžalah Agata Jankuš.

Za višjega kontrolorja 6. skupine: na poštne ravateljstvu v Ljubljani Angela Outrata, v Breznu Marija Golmajer, v Velenju Ana Ivka, v Kranju Marija Azman, na pošti Ljubljana I Karla Sarabon, Ludvik Štamt, Ivan Krašovec, Mira Sušič, Hedviga Truger, Ana Pirc in Franciška Kapus.

Za glavne arhivarje v 7. pol. skup. na poštne ravateljstvu v Ljubljani: Pavla Kovačič, Franc Jakobin in Fortunat Isle.

Za ptt. uradnike 8. skupine: V Ljubljani I Anton Miklavc in Avgust Jenko; na pošti Mari-

bor I Ervin Kolbezen in Edvard Aleš; na pošti Maribor II Svetolik Miklavčič, v Novem mestu Ljudmila Obilj.

Za prometnike 8. skupine: na pošti Ljubljana I Gabrijela Osipovič in Lojze Urbančič; na pošti na Viču Josip Pavlin, v Zalcu Josip Vipotnik, na pošti Ljubljana II Anton Schweiger, na pošti Maribor I Anton Sever.

Za tehnične uradnike v 8. skupini: V poštni delavnici v Ljubljani Jurij Banjač, v 3. ptt. sekciji v Ljubljani Ivan Kavčič.

Za manipulantke 9. skupine na poštne ravateljstvu v Ljubljani Ana Mohorič, na pošti Ljubljana I Franc Hasler.

Na pošti Ljubljana II. Anton Prijatelj, Davorin Stefaneec, Leopold Pirnik, Krista Jeglič, Bogoljub Sfilgoj.

Na pošti Ljubljana IV. Angela Fakini. Na pošti Ljubljana VII. Ana Veseljko.

Na pošti Maribor I. Marija Verlič, Milan Rajh, Adela Aleš, Franciška Oblak in Marija Glinšek.

Na pošti Maribor II. Anton Križ, Ciril Koposar in Pavle Kanduč.

Na pošti v Marenbergu Marija Jugovič. — V Murski Soboti Hedviga Hočvar. — V Ratečah pri Zid. mostu Viktorija Ragazi. — V Slovenjem Gradcu Val. Šume. — V Cankoveu Rihard Gselman. — V Celju Ana Kupec, Leopoldina Friedel, Albin Dela-Mea, Srečko Štant, Terezija Grobelnik, Marija Faganel, Ana Lenko, Marija Rabič, Franja Turk.

V Skofji Loki Marija Grims.

Za kontrolorje VII. skup. na poštne ravateljstvu v Ljubljani: Hinko Fajdiga, Janko Kovačič, Ljubica Fajdiga, Zdenka Vehovec. — Pri Dev. Mar. v Polju Ana Škrbec. — V Dol. Lendavi Franc Ivanuš. — Na pošti Ljubljana I. Kazimir Stupar in Vera Urbančič. — Na pošti Ljubljana II. aM. rija Redžič in Marija Pengal. — Na pošti Maribor

Vesti 25. aprila

Vodstvo nemške politične policije je prepovedalo uvoz francoskega katoliškega dnevnika »La Croix« v Nemčijo.

V Bilbao je včeraj priplula nemška bojna ladja »Admiral Scheer«.

Albanski kraljici Geraldini je neka ameriška filmska družba ponudila milijon dolarjev, če bi hotela sodelovati v filmu iz albanske zgodovine. Kraljica je ponudbo odklonila.

Predsednik slovaške vlade dr. Tiso bo obiskal Rim 1. maja, ko prirede Slovaki narodno romanje v Rim. Zdi se, da bo dr. Tiso tedaj imel več sestankov z italijanskimi državniki.

Na jugoslovansko-italijanskem sestanku v Benetkah se je zunanje politična veljava Jugoslavije in njena varnost utrdila, in sicer ob času, ko se bo moč Jugoslavije dvignila tudi zaradi notranjega sporazuma — piše veliki francoski dnevnik »Paris Soir«.

Italijanska organizacija za šolstvo med tujim prebivalstvom »Dante Alighieri« je odprla podružnice v vseh večjih albanskih mestih in bo tam uredila italijanske šole za albanske otroke.

Romunski finančni minister bo v dneh 11. do 13. maja uradno obiskal Rim.

Centrala sovjetske komunistične policije GPU za Evropo, ki je bila do zdaj v Parizu, se je te dni preselila v Stockholm zaradi ukrepov, ki jih pripravlja francoska vlada proti političnemu delovanju tujcev v Franciji.

Prvi brezmotorni polet čez Rokavski preliv se je posrečil angleškemu jadralku Stephensonu, ki je preletel morsko ožino v treh urah.

Francoske levitarske delavske organizacije so izdale oklice, da letos ne bo običajne stavke za praznik 1. maja. Do tega sklepa je prišlo, ker je vlada zagrozila, da bo ob stavki najprej pozaprla komunistične delavske voditelje, stavlajoče delavstvo pa mobilizirala. Zanimivo je, da navzlic temu v Franciji nihče ne kriči o omejevanju demokratičnih pravic.

V Romunijo je dopotoval hkratu z angleškim trgovskim zastopstvom tudi odposlanec močnega petrolejske družbe Shell.

Angleško vojaško poveljstvo v Gibraltarju je prepovedalo izvažati z gibraltarskega ozemlja najvažnejše življenjske potrebščine.

Romunsko gospodarsko odposlanstvo je včeraj prišlo v Berlin na pogajanja o izvajanju nedavno sklenjene nove trgovske pogodbe med Nemčijo in Romunijo.

Trgovska zbornica v Londonu je sklenila ustanoviti poseben angleško-jugoslovanski oddelek, ki bo pospeševal trgovino med nami in med Anglijo.

V Albaniji so danes ustanovili albansko fašistovsko stranko. Za to priliko je prišel tja glavni tajnik italijanske fašistovske stranke Starace. Nemški listi izražajo željo, da bi Jugoslavija vstopila v zvezo proti Kominterni in s tem podprla politiko Nemčije in Italije.

18. mednarodni poljedelski kongres bo v začetku junija v Dresdenu.

Vodja nemških narodnih socialistov v Gdansk, Foerster, je imel na nekem delavskem zborovanju govor, v katerem je dejal, da je Hitler obljubil priključitev Gdanska k Nemčiji še letos. Iz tega sklepajo, da bo Hitler v svojem govoru dne 28. aprila zahteval tudi vrnitev Gdanska.

Za novega angleškega poslanika v Združenih državah je imenovan grof Lothian, ker poide sedanji poslanik Lindsay v pokoj.

9. maja bodo v Rimu velike slovesnosti za triletnico ustanovitve rimskega cesarstva. Vojaške parade se bo pri tej priliki udeležilo tudi 600 mož albanske vojske.

V London je dopotoval francoski poslanec za Indokino Jean de Beaumont, ki se je zadnje čase mudil v francoski Indiji. V Londonu se bo posvetoval z angleško vlado za skupno francosko-angleško-ameriško vojaško in politično nastopanje na Daljnem vzhodu.

Namestnik sovjetskega zunanjega ministra Potemkin, bivši sovjetski poslanik v Turčiji, je dopotoval v Ankaru in imel nekaj važnih posvetovanj s predsednikom Izmetom Inenijem. Razgovori so se nanašali na sodelovanje Turčije v angleško-francosko-ruski obrambni zvezi.

Oblasti v Gdansk so zaprle dopisnika poljskih listov Chodackega, češ da je imel zveze s tujimi časniki v Gdansk, kar je po mnenju narodnih socialistov prepovedano.

Na nemško vprašanje, ali se čuti ogroženo po Nemčiji, je Romunija odgovorila nemški vladi, da to najlaže pove Nemčija sama.

Novo vlado je dobila Avstralija zaradi smrti ministrskega predsednika. V novi vladi je tudi ministrstvo za vojno preskrbo, katerega Avstralija do zdaj ni imela.

Velike slovesnosti za prestolonaslednikovo poroko trajajo še dva dni v Perziji. Slovesnosti bodo dosegle višek danes, ko bo perzijski vladar poklonil prestolonasledniku in njegovi ženi, egiptovski knežinji Favziji, dve novi palači.

Velika vojaška parada v Madridu, ki jo neprenehoma odlagajo, bo trajala šest ur in bo pri njej sodelovalo 150.000 mož iz vseh armad, ki so se udeležile bojev med državljansko vojno.

Hitler je odlikoval našega vojnega ministra generala Nediča z velikim križem nemškega orla.

Angleško vojno brodovje bo 26. aprila odšlo na poletno križarjenje po Sredozemskem morju in bo najprej obiskalo grška pristanišča. Maja bodo najbrž velike vaje tega brodovja v vzhodnem delu Sredozemskega morja, ki je ogroženo po zadnjih dogodkih.

I. Antonija Naglič. — Na pošti v Črnomlju Mirko Kramarič.

Za višje prometnike v 7. pol. skupini: Ljubljana I. Viktor Rozman. — Ljubljana II. Karel Ladsteiter. — Pri krajevni sekciji PTT v Ljubljani Josip Ferluga in v tretji PTT sekciji v Ljubljani Marija Pristavec.

Zapomnite si vse, kar je v današnjih in prejšnjih navodilih v našem listu objavljeno in to tudi upoštevajte! Pazimo vsi, da bo naš kmečki klub potekel dostojno in v redu! Naš kmečki klub zahteva, da pokažemo, da znamo kmečki klub tudi sami držati red in disciplino na svojih nastopih na svidenju!

Od tu in tam

Zveza jugoslovanskih mest bo imela svojo skupščino sredi junija. Pred nekaj dnevi je bila seja poslovnega odbora zveze v Petrogradu, katera so se z redko izjemo udeležili delegati vseh mest, ki so člani upravnega odbora. Predsedoval je zagrebški župan dr. Pečić. Razpravljali so o tekočih poslih ter sklenili, da bo skupščina zveze sredi junija v prestolnici. Ljubljanski župan dr. Adelešič pa je predlagal, da bo zveza stopila v stik z vsemi balkanskimi mesti in jim izročila predlog za ustanovitev zveze balkanskih mest.

Za gradnjo novega velikega hotela v Plitvičkih jezerih pišejo obširna zagrebški časopisi. Prejšnji hotel je, kakor znano, pogorel pred tednom dni skoro do tal. Kar pa je od ognja ostalo, bo treba podreti, ker stari zidovi ne bi zdržali teže nove gradbe. Časopisi svetujejo, naj se z gradnjo začne. Menijo tudi, da bi banska uprava, ki je bila lastnica prejšnjega hotela, morala graditi tudi novi hotel in ne bi smela prodati zemljišča z ostalimi pritlikalnimi, ki so ostale neposkodbane, zasebnikom. Tuskoprometni krogi se boje, da ne bi zaradi pomanjkanja prostorov ponehal obisk Plitvičkih jezer, ker morejo ostali hoteli sprejeti komaj okrog 700 izletnikov.

Tožba proti občinskim ali mestnim preračunom ni dovoljena. Tako je razsodil državni svet na tožbo nekakega Zagrebčana, ki jo je vložil proti uveljavljenju mestnega preračuna, zlasti pa proti pavšalnemu pobiranju nekaterih mestnih davščin. Državni svet je pritožbo odklonil in utemeljil svoj odlok, da se sme meščan pritožiti proti preračunu zgolj v primeru, če odredbe mestnega preračuna kršijo njegove pravice ali njegov neposredni osebni interes, če so torej nasprotne pravemu tolačenju odredb mestnega preračuna. Koder gre pa za določbe preračuna, zaradi katerih so prizadeti enako vsi davčni zavezanci, pa je tožba nedopustna.

Hrvatska sloga bo spet organizirala večjo akcijo za izobraževanje hrvaškega ljudstva. Prejšnje akcije za pobijanje pismenosti so večinoma pritišle moške, ki so se udeleževali tudi sicer kolikor toliko politično, da so namreč bili aktivni člani dr. Mačkovega hrvaškega gibanja. Poslej pa bo Seljačka sloga pritegnila v izobraževanje tudi ženske in otroke, zlasti v krajih, ki so toliko oddaljeni od šol, da je otrokom nemogoče obiskovati redni šolski pouk. Računajo, da bodo s svojim delom imeli popoln uspeh ter so zato že napovedovali nove prostovoljne zbirke za izvedbo teh načrtov.

Velika ležišča boksitne rude so odkrili nedavno v bližini vasi Trbounje pri Drnišu v Dalmaciji. Tovarna »Adria Bauxit« je pred božičem odpuštila vse delavstvo in ustavila obrat, ker so ležišča boksita pri Drnišu izčrpana. 500 delavcev je bilo brez dela in kruha. Zato so bile zanje razveseljive vesti, da so odkrili nova ležišča boksitne rude, ki je enake kakovosti kakor prejšnja. Delavci so že začeli z akcijo, da smejó biti ponovno sprejeti na delo le domači delavci, nikakor pa ne tuji, ki jih tovarna foreira. S tem bo vsaj delno rešeno vprašanje brezposelnosti v Dalmaciji, kajti tudi premočnejši so zelo omejevali delo z izgovorom, da so razne dajatve tako visoke, da so kopanje premoga ne izplača.

Svojega soseda je med spanjem ubil Redžep Salijević iz Virca pri Lebanah. Džemo Smilović je bil kot mlad fant zelo razvraten. Ko se je oženil, si je ustvaril kar cel harem. Pozneje pa se je naveličal tega življenja in vse žene pognal. Zaradi tega je prišel v zasedbo pri bratstvu Salijevev. Ko je Silović dopolne odšel na pašo in se vlegel pod drevo, da bi se odpočil, je prišel Redžep Salijević in mu s sekuro razklal glavo. Silović je bil zaprt belgrajski pomladanski velesejem, ki je v glavnem uspel. Ob zaključku belgrajkega velesejima je predsednik društva za prirejanje velesejmov G. Stanojević podelil pojedino za častnikarje, pri kateri se je zahvalil za vso njihovo podporo, ki so jo izkazali preko svojih časopisov belgrajskemu velesejmu.

Hišo, ki jo je zgradil na državnem zemljišču, sta kmalu zažgala dva gozdna čuvaja v Šimici pri Banjaluki. Logarja sta namreč ugotovila, da si je kmet Dizdar postavil bajto na državnem zemljišču, ki si ga je bil kar prisvojil. Ne da bi stvar prijavila oblastem in počakala na izid preiskave, sta šla in kmata zažgala bajto, da je zgorela z vsem do tal. Zanimivo pa je, da je na drž. zemljišču še kakih sto drugih bajt, ki so jih lastniki postavili, ne da bi prosili oblasti za dovoljenje. Tem se do sedaj še ni nič zgodilo.

Vsake krivde in kazni so bili oproščeni železničarji, ki so bili obtoženi, da so zakrivali hudo železniško nesrečo pri Sagraču blizu Užice. Nekateri priče so označevali strojevodinjo in kurjača kot pijanega, toda železniški strokovnjaki, ki so podali strokovno mnenje, so povedali, da je vozil vlak s primerno hitrostjo in da je bila nesreča pripisati zgolj slučajni, prav za prav višji sili. Zaradi te soglasne ugotovitve vseh strokovnjakov je sodišče obtožence oprostil.

Trgovca in njegovo ženo so oropali in zverinsko mučili cigani na poti med St. Kanižo in Sento. Trговец Jovanović se je z ženo peljal domov. Srečal je skupino 14 ciganov, ki so takoj planili nadenj in ga začeli pretepati. Potem so se lotili še njegove žene in obadva mučili tako dolgo, da sta se onesvestila. Nato so jo pa privezali ob voz in pognali konje. Ko so ju ljudje dobili, so ju spravili v bolnišnico. Trговец, kateremu so cigani odnesli ves denar, je popisal napadalec, nakar so jih orožniki že naslednjega dne izsledili.

Najprej streljal na svojo zaročenko, sedaj se bo pa z njo poročil. Mizarški pomočnik Ljudevit Halak iz Osjeka je bil hudo ljubosumen na svojo zaročenko Aningerjevo. Ko sta se nekake večera sprla, je potegnil samokres in ustrelil trikrat na Aningerjevo, potem pa še dvakrat v sebe. Kljub težkim ranam sta oba ostala pri življenju. Halak je moral še pred sodišče, kjer je bil obsojen na leto dni zapora zaradi poskušene umora. Po razglasu sodbe se je pojavila Aningerjeva, nakar je bilo sklenjeno, da se bosta oba nesrečnika takoj poročila.

V sušaškem pristanišču sta trčila tovarna parnika, italijanski »Maria dela Grazia« in jugoslovanski »Marija K.«. Prvi je bil natovoren z lesom, drugi pa s cementom. Italijanski parnik je vozil iz pristanišča jugoslovanski pa je hotel v zaliv, toda pri manevriranju je prišlo do trčenja, pri čemer se je jugoslovanski parnik hudo poškodoval v boku. Kapitanu se je le še posrečilo, da je parnik privelel bližje bregu, kjer se je takoj potopil. Kapitan italijanskega parnika je dal svoj parnik zapeljati nazaj v pristanišče, da počaka izida preiskave o krivdi.

Uspešen boj proti prahu se začel

Mestna občina bo še letos začela s katraniziranjem ulic

Ljubljana, 25. aprila.

Kakor se na pomlad oglašajo ptiki po parkih in začetno rožice po vrtovih, se po vseh ljubljanskih dnevnikih oglašajo tudi pritožbe proti prahu z vseh strani Ljubljane. Ta zahteva, naj bi se pod njegovimi okni škropili vsaj vsako uro, drugi se pa spet jezi, da je cesta vedno mokra in blatna samo zaradi preveč vestnega škropljenja. Posebno hudo je na Dolenjski cesti, kjer bi nekateri radi neprestano imeli škropilni voz, a državna cestna uprava se spet upira, češ, da prebogosto škropljenje škoduje cestišču. Stvar je v resnici taka, da ni mogoče vsem ustreči, ker Ljubljana pač nima dosti denarja, da bi tlakovala vse ceste. Niti imenovati ni ne upamo vsote, ki bi jo morala mestna uprava vzeti iz žepov svojih davkoplačevalcev, če bi hotela tlakovati vse svoje ceste in odpraviti ves prah. In tudi če bi se v Ljubljani zgodil čudež, da bi kar čez noč imeli vse ceste tlakovane, bi bil še vedno prah na njih, saj prav mnogo prahu prinesejo najrazličnejša vozila in tudi pešci iz okolice v mesto. Kadar bo imela tudi vsa bližnja in daljna okolica glavnega mesta Slovenije sodobno urejene vse ceste, tudi v Ljubljani ne bomo več poznali niti blata niti prahu in tedaj se bodo pojavile pač nove jate pritožb na obnovo našega dnevnega tiska, če bo kje kaka luknja v tlaku. Gostje našega mesta iz tujine in z domače dežele pa pravijo, da je Ljubljana prav značilna in čisto mesto tudi kar se cest in ulic tiče. Seveda pa gostje upoštevajo tudi splošno ljubljansko razmere in neštivilne težke naloge naše mestne uprave na najrazličnejših poljih. Pravijo namreč in tudi dokazujejo, da Ljubljana razmeroma stori mnogo več za ceste in za snago ter red, kakor druga, tudi manj obremenjena in celo premožna mesta naše države.

Cepprav mora Ljubljana varčevati in vseh koncih in krajih, vendar z obudovanjem vrednim uspehom skrbi za ceste. Lani smo brali, da namerava mestna uprava pričeti s katraniziranjem svojih cest. Minuli teden je mestna planarna prišla zidati poleg tovarne »Saturnus« majhno tovarno na zemljišču, ki je bilo kupljeno in je namenjeno za novo planarno. Vsi stroji so že pripravljani in z montažo bodo pričeli že čez kake tri tedne, če ne

bo vreme nagajalo pri stavbnih delih.

V tej mali tovarni bo mestna planarna pričela čistiti katran in z njim bo mestni tehnični oddelek pričel katranizirati ceste.

Katran je mestna planarna izdelovala tudi že doslej, vendar pa ni mogla izdelovati še destilirane katrana, kakršen je potreben za utrjevanje površine cest. Na leto pridelala mestna planarna kakih 20 vagonov nedestilirane katrana, a v novi tovarni bomo dobili kakih 16 vagonov destilirane katrana. Toliko katrana pa mestna občina na leto ne bo mogla porabiti in bo zato destilirani katran lahko prodajala tudi raznim drugim občinam, zlasti pa državi in banovinski cestni upravi. Planarno bo ta mala tovarna veljala okrog 250.000 dinarjev in Ljubljanci bodo gotovo zadovoljni, ko zvedo, da bo tam pridobljeni katran zadostoval tudi za katraniziranje vseh najvažnejših cest v okolici, dokler Slovenija ne dobi že zagotovljenih in tudi obljubljenih tlakovanih državnih cest. — Upajmo, da bo tudi mestna občina ljubljanska dočakala boljše čase, ko bo sama mogla tlakovati vse trge, ulice in ceste.

Katranizirane ceste bodo podobne sedanjim spramokiranim cestam, kakršna je n. pr. Lingarjeva ulica, podaljšek Starega trga do Zvezdarske ulice, na Vrtači itd. Destilirani katranu je treba dodati še 15 do 20% bitumena in površina ceste je prožna ter gladka in brez prahu ter blata. Površina je namreč tako zalita, da voda ne more skozi njo ter ne napravi blata in se iz blata ne more napraviti prah. Ker pa prah in blato, kakor že rečeno, prinašajo na mestne ceste razna vozila iz okolice, zato bo treba najprej katranizirati zveze med makadamskimi in tlakovanimi cestami. Seveda katranizirane ceste niso tako trpežne kakor tlakovane, ker ne preneso obremenitve nad 800 do 1000 ton na dan. Motorna vozila jih mnogo manj pokvarijo kakor konjske vprege, ker katranizirane ceste zelo trpe zaradi jedkih kislin, ki jih pušajo konji na cestah.

Ze čez nekaj tednov bomo lahko pričeli s poskusnimi deli na mestnih cestah, toda počakati moramo suhega vremena in vročine, ker ob dežju ni mogoče katranizirati. Polejte nam torej prinese tudi prve katranizirane ulice in ceste brez prahu.

Lenarška avtobusna družba tožena zaradi nesreče za pol milijona odškodnine

Maribor, 24. aprila.

Pred mariborskim okrožnim sodiščem se je danes končalo kazensko postopanje proti šoferju lenarške avtobusne družbe 34 letnemu Feliksu Neuwirtu zaradi usodne nesreče, ki se je pripetila dne 8. oktobra lani v Spodnji Počehovi pri Mariboru. Pri omenjeni nesreči je bil ubit 13letni viničarjev sin Slavko Kravanja, mariborski industrijec Davorin Stucin je bil smrtno nevarno poškodovan, njegova hčerka Marija pa je dobila lažje poškodbe.

Nesreča se je pripetila zvečer, ko se je Stucin s svojo hčerko Marijo vračal v osebnem avtomobilu iz St. Ilje v Maribor. V Spod. Počehovi mu je začel motor avtomobila nagajati, pa je ustavil vozilo čisto ob desni strani ceste pred Perkovto trgovino. Odprl je avto, 13letnega Slavka Kravanja, ki je iz radovednosti prišel blizu, pa je naprosil, da mu je s svetlo pri motorju, katerega je popravljal. Ko je bil s popravilom gotov, je hčer-

ka odprla vrata avtomobila, da bi oba vstopila v vozilo. V tistem hipu pa se je pripetila nesreča. V smeri od Maribora je pridrvel lenarški avtobus ter se zaletel v Stucinov avtomobil. Pri tem karambolu je bil mali Slavko Kravanja ubit, Stucin pa je zadobil smrtno nevarne poškodbe, zaradi katerih se je moral pol leta zdraviti v mariborski bolnišnici. Stucinova hčerka je bila tudi povožena, zadobila pa je lažje poškodbe. Zaradi tega karambola je prišel danes Neuwirt, ki je tedaj šofiral lenarški avtobus, pred okrožno sodišče. Zagovarjal se je s tem, da je bil oslepljen od luči, ki so mu iz Stucinovega avtomobila svetile naproti in da se je v tistem hipu moral izogniti nekemu kmečkemu vozniku. Neuwirt je bil oproščen.

Vzporedno s kazenskim postopanjem pa je bila vložena proti lenarški avtobusni družbi tudi civilna odškodninska tožba. Davorin Stucin zahteva od družbe odškodnino za poškodbe in invalidnost v znesku pol milijona dinarjev.

Cepljenje zoper koze v Ljubljani

Cepjenje zoper koze je obvezno za vse lani rojene, ki doslej še niso cepljeni, kakor tudi za vse one, ki so stari najmanj 3 mesece. Javno brezplačno cepjenje bo po naslednjem redu: Za notranje mesto bo cepljenje v ponedeljek, 15. maja, ob 4. popoldne v veliki dvorani Mestnega doma na Krekovem trgu št. 2-1, pregled pa v ponedeljek, 22. maja, ob 4. popoldne istotam; cepljenje v torek, 16. maja, ob 4. popoldne v Mestnem zavetišču v Japljevi ulici št. 2, pregled istotam pa v torek, 23. maja, ob 4. popoldne; cepljenje v sredo, dne 17. maja, ob 5. popoldne v otroškem vrtcu Trnovo v Cerkveni ulici št. 21, pregled istotam v sredo, 24. maja, ob 5. popoldne; cepljenje v soboto, dne 20. maja, ob 4. popoldne v veliki dvorani Mestnega doma na Krekovem trgu št. 2-1, pregled istotam v soboto, 27. maja, ob 4. popoldne. Za Sp. Šiško bo cepljenje v torek, 16. maja, ob 4. popoldne v Šoli v Sp. Šiški na Gasilski cesti, pregled istotam pa v torek, 23. maja, ob 4. popoldne. Za Zg. Šiško, Zapuče, Dravljice in Koseze bo cepljenje v torek, 16. maja, ob 5. popoldne v Šoli v Zg. Šiški, pregled pa istotam v torek, 23. maja, ob 5. popoldne. Za Vič, Glince, Rožno dolino in Brdo bo cepljenje v sredo, 17. maja, ob 5. popoldne v Šoli na Viču, pregled pa istotam v sredo, 24. maja, ob 5. popoldne. Za Jarše, Obrije in Tomačevo bo cepljenje v petek, 19. maja, ob 4. popoldne v Šoli na Šmartinski cesti, pregled pa istotam v četrtek, 25. maja, ob 4. popoldne. Za Kleče, Savlje, Stožice in Bežigrad bo cepljenje v petek, 19. maja, ob 4. popoldne v Šoli za Bežigradom na Vodovodni cesti, pregled pa istotam v četrtek, 25. maja, ob 4. popoldne. Za Štepanjo vas bo cepljenje v soboto, dne 20. maja, ob 5. popoldne v Sokolskem domu v Štepanji vasi, pregled istotam pa v soboto, 27. maja, ob 5. popoldne. Za Hauptmanco, Ilvico, Črno vas, Izansko cesto, Galjevo in za Dolenjsko cesto bo cepljenje v soboto, 20. maja, ob 4. popoldne v šolskem poslopju na Barju, pregled istotam pa v soboto, 17. maja, ob 4. popoldne. Za Moste in Zeleno jamo bo cepljenje v sredo, 17. maja, ob 4. popoldne v šolskem poslopju v Mostah na Zaloški cesti, pregled istotam pa v sredo, 24. maja, ob 4. popoldne. — Cepljeni morajo biti vsi otroci, ki še sploh niso bili cepljeni in pa oni, pri katerih cepljenje doslej ni imelo uspeha. K cepljenju je treba prinesiti otroka čistega v čisti obleki. Otroka je treba prinesiti na najbližjo cepilno postajo tako k cepljenju, kakor tudi na isto cepilno postajo k obveznemu pregledu. O opravljenem cepljenju in pregledu dobe starši pismeno potrdilo, ki ga morajo dobro spraviti. Cepljenje izven omenjenih dni in ur je tudi vsak dan med uradnimi urami na mestnem fizikatu, a ni brezplačno. Starši onih otrok, katere bo cepil zasebni uradnik, morajo mestnemu fizikatu takoj predložiti dokazilo o uspešnem cepljenju. Otroke, ki bi jih iz kakšnega tehnetnega razloga, n. pr. zaradi bolezni, ne bilo mogoče cepiti, je treba opričevati pri javnem cepljenju ali pa med uradnimi urami na mestnem fizikatu v Mestnem domu. Kdor se pregreši zoper določila pravilnika o zaščitem cepljenju zoper koze, posebno če otroka ne prinese k cepljenju in pregledu ali se pravočasno ne opričevati, bo kaznovan po določenih zakonih o zatiranju nalezljivih bolezni.

Športne vesti

Dovolj lepe ocene je dobila naša Ljubljana po igri z Zemunom od strani belgrajskih športnih poročevalcev. »Politika« piše: Ljubljana je v Zemunu zaigrala prav dobro. Malokateri ligaški klub je v Zemunu pokazal tako hitro in ostro igro. Igra Ljubljane je bila zelo hitra brez kakih posebnih tehničnih fines, toda zaradi tega zelo enostavna in zelo koristna. Ljubljanci so bili s svojimi hitrimi akcijami in ostrimi strelci vedno zelo nevarni za zemunski gol. V celoti je Ljubljana zapustila odlične vtis in njena zmaga ni bila niti trenutek ogrožena. Med moštvovm je treba omeniti golmana Lindiča, branilca Ceglerja in Bertoneja, dalje Bonclja, v napadu pa obe krili Janežič in Trka ter zelo borbenega Grintala v sredi. — Tudi »Vreme« ne zaostaja in pohvali. Pravi: Ljubljana je na zemunsko občinstvo napravila vtis moštva, ki igra dovršen nogomet s finimi kombinacijami, ki so se vedno končale s strelom na gol. Vsi igralci so atletsko (?) raščeni in so na vsako žogo ostro startali; ko so žogo dobili, so takoj vedeli, kam jo je treba dati. Vse vrste v moštvo Slovencev so zelo dobre. Golman je bil siguran, branilci so se odlikovali z dolgimi obojnostmi udarci. Pomolniska vrsta je bila koristna tako v napadu, kakor v obrambi. V napadu sta se posebno izkazala Janežič in Grintal.

Med najboljšimi strelci v ligaškem prvenstvu je še vedno Matošič ml. z 20 goli. Sledijo Lesnik 19, Petrovič 15, Živkovič 13 itd. Med našimi igralci je najboljši Trko s 7 goli, Grintal s 5, Pupo s 4 itd. Pač pa ima Ljubljana rekord v autogolih. Do sedaj jih je skupaj 8.

Za atletski drobaj Julijska Bencija: Slovenija je atletska podzveza v Ljubljani dočela naslednje tekmovalce: 110 m zapreke: Pleteršek, Lončarič; met kopja: Mavsar, Luznik; 400 m: Pleteršek, Urbančič (Skušek, Nabernik); troskok: Vučević, Smolej; 10.000 m: Kvas, Perc; 100 m: Kling, Račič; 1500 m: Goršek, Košir; 400 m zapreke: Pleteršek, Skušek; skok v daljino: Vučević, Lončarič; met krogla: Hlade, Vučević; skok ob palici: Smerdelj, Kosec; 5000 m: Bručan (druga tekmovalca se odreda na mestu); 800 m: Goršek, Nabernik; 200 m: Kling, Račič; met diska: Vučević, Stepišnik; skok v višino: Bratovž, Polak; met kladiva: Stepišnik, Gužnik; štafeti 4x400 in 4x100 se bosta sestavili na mestu.

Naša reprezentanca potuje iz Ljubljane v Trst v soboto ob 12. uri.

Za mednarodni drobaj rokoborcev Italije in Jugoslavije, ki bo 12. maja 1939 v Zagrebu, je zveza določila naslednje reprezentance: bantam kategorija: Ilić (Jugoslavija), peresna: Moguljak (Zagreb), lahka: Mrkuš (Zagreb), welter: de Luca (Zagreb), srednja: Orbovž (Maribor), polteška: Pihler (Maribor), teška: Brajo ali Beguš (oba Zagreb). — Italijani nastopijo v svoji najmočnejši postavi, in sicer: bantam: Marietti, peresna: Bertoli, lahka: Tozzi, welter: Rešovski, srednja: Galeati, polteška: Silvestri, teška: Donatti.

Za srečanje najboljših italijanskih in jugoslovanskih rokoborcev vlada v Zagrebu veliko zanimanje.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer	sko stanje	Temperatura v °C	Relativna vlažnost v %	Veter (smer, jakost)	Pada-vine m/m	Vrsta
Ljubljana	755.8	15.8	3.8	77	S,	—	—
Maribor	755.2	14.7	-1.0	70	0	—	—
Zagreb	755.4	16.0	6.0	70	8 SE,	—	—
Belgrad	753.8	16.0	8.0	70	10 N,	—	—
Sarajevo	756.1	17.0	3.0	70	10 0	—	—
Vis	750.7	14.0	8.0	70	5 NE,	—	—
Split	750.1	20.0	11.0	40	5 NE,	—	—
Kumbar	749.5	19.0	15.0	50	10 N,	—	—
Rab	754.5	17.0	10.0	40	3 SSE,	—	—
Oudorvni	755.4	14.0	16.0	40	10 NE,	—	—

Vremenska napoved: Stanje sedanjega vremena se ne bo bistveno spremenilo. Temperatura bo padla.

Koledar

Danes, torek, 25. aprila: Marko.

Sreda, 26. aprila: Loen IX.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10; mr. Bohinec, Rimska cesta 31.

Za koncert APZ v petek, 28. t. m. ob 8 zv. v Unionu se dobe vstopnice po mladinskih cenah samo po ravnateljstvih srednjih šol. Za ostalo občinstvo je predprodaja na univerzi v vratarjevi loži.

Sola na Ledini dobi v kratkem obnovljeno pročelje in bodo zidarska dela, ki so že razpisana, veljala blizu 50.000 din.

Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, sporoča, da se mora za četrtek 27. t. m. določena ekskurzija v obrate Kranjske industrijske družbe na Javorniku in Jesenicah iz tehničnih razlogov preložiti na pozneje.

V teh zgodovinskih bogatih časih, ki je potrebna najtesnejša strnjnost in enotnost naslopa vsega našega ljudstva v narodno-obrambni fronti, poziva podpisana ljubljanska podružnica »Bran-l-borac« vse svoje člane, vse narodno-obrambne delavce, zaposelnike društev in novinarje ljubljanskega tiska, da se udeležijo njenega občnega zbora, ki bo v ponedeljek, dne 8. maja 1939 ob 20 v emislu št. XIX. društvenih pravl, in sicer v sejni dvorani ljubljanskega magistrata. Dnevni red: 1. pozdrav predsednika; 2. poročilo predsednika; 3. poročila tajnika; 4. poročila blaginjnika; 5. poročilo revizorjev; 6. volitve novega odbora; 7. slučajnosti. — »Bran-l-borac«, podružnica v Ljubljani.

Umrli je g. Jurij Rapold, trafikant v Medvodah in oče dveh nepreskrbljenih otrok. Lani, 1. novembra, ga je povozil avto ter je mož na poslednjih poškodbah 23. t. m. umrl v splošni bolnišnici v Ljubljani. Pogreb bo danes, 25. t. m., popoldne ob 16 iz mrtvašnice splošne bolnišnice.

Franciška prosveta M. O. v Ljubljani bo drevi ob 8 zaključila na svojem 52. prosvetnem večeru letošnjo sezono z zanimivim skriptnim predavanjem, ki ga bo imel g. dr. p. Roman Tominec pod naslovom »V Šmihel« pa no kajico imant. Sen modernega človeka v lastnem domu. Sodeluje društveni pevski zbor. Vljudno vabimo vse svoje prijatelje in člane, da se tega zadnjega predavanja v letošnji sezoni v čim večjem številu udeležijo. Enotne vstopnice po 3 din so v predprodaji v pisarni Pax et bonum.

Šmarogrsko okrožje ima drevi ob 20 sejo v samost. dvorani v Sp. Šiški. Važno in strogo obvezno za vse odbornike.

Mariborsko gledališče

Torek, 25. aprila, ob 20: »Potopljeni svet«. Red D. Sreda, 26. aprila: Zaprt.

Prva ponovitev »Potopljene svet« — te zanimive Cajnkarjeve drame, ki je bila pri premieri tudi na mariborskem odru zelo prisrčno sprejeta, bo v torek, 25. t. m. za vrstni red D.

Razpis mesta zdravnika

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje mesto zdravnika združene zdravstvene občine Selnica ob Dravi v lastnosti banovinskega uradniškega pripravnika za VIII. položajno skupino. Stanovanje za zdravnika je na razpolago.

Prosileci morajo imeti pogoje za sprejem v državno odnosno banovinsko službo v smislu § 3 zakona o uradnikih ter zdravniško pripravljeno dobo in vsaj 6 mesecev bolnišne prakse iz porodništva in ginekologije.

Prošnje naj se vložijo pri kraljevski banški upravi dravske banovine v Ljubljani do 10. maja 1939.

Tatvina v tovarni Utensilia v Mariboru

Tovarna Utensilia na Pobrežju nam z ozirom na naše poročilo v včerajšnjem »Slov. domu« sporoča, da ni preklicala tatvine raznih predmetov, ki so se našli pri delavcu Francu Matulju zaradi tega, ker je bil Matulj prijat zaradi propagande, ampak zaradi tega, ker tovarna ne more dokazati, da omenjeni predmeti v resnici izvirajo iz tatvine. Tudi so vsi uradniki tovarne, razen enega, naši državljani.

Prehrana v zdravju in bolezni. — Primarij dr. Ljudevit Merčun. Samozaložba. Natisnita jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. Cena 20 din. Te knjige sem se iskreno razveselil. Koristila bo ne samo zdravnikom, katerim je bilo težko po tujih učbenikih določati recepte, primerne za našo kuhinjo in naše razmere, ne samo bolniškim sestram in zdravnikom, ki so morale te recepte vedno in vedno prepisovati, ampak tudi številnim bolnikom, ki bodo našli v tej knjigi hitro orientočijo. Knjiga je pisana kar se da jedrnato, preprosto in lahko razumljivo. Recepti so sestavljeni po boleznih posebej za premožnejše in manj premožne bolnike, kar je važno zlasti za sedanjí čas. Vsebuje pa knjiga tudi recepte, ki naj bi se jih držali tudi zdravi ljudje, ako si hočejo ohraniti zdravje. V dosti obširnem prvem delu pa obravnava avtor prav poljudna in lahko razumljivo fiziologijo prebavnega trakta, delovanje črevesnih sokov, sestavo hrane, prenosno, govori o solih, vitaminih, o tem, kako je bila hrana nekdanj, o napakah v prehrani v sedanjí dobi itd. V receptih se ozira na vse bolezni, pri katerih je potrebna dieta. — Bolnike s sladkorno boleznijo bo razveselila še posebna tabela hraniv, s katero si bodo lahko precej pomagali. Knjiga obsega 80 velikih strani.

M. B.

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 din, za inozemstvo 25 din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III. Telefon 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6. Za Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani: K. Čet. Izdajatelj inž. Jože Sodja. Urednik: Mirko Javornik.